

Beeld: ANP

LES PROGRAMMA

VO BOVENBOUW

De NAVO

Podcast Nieuws in de klas - afl. 2:

Samen groot, afzonderlijk klein: De
NAVO ten tijde van (dreigende) oorlog

VOOR DE DOCENT

Naar aanleiding van de NAVO-top in Den Haag op 24 en 25 juni maakte Nieuws in de klas een 5-delige podcastserie waarin met verschillende mensen gepraat wordt over dit militair bondgenootschap. Iedere aflevering schuiven ook twee middelbare scholieren aan die alles vragen wat ze willen.

In deze aflevering vertelt Markus Iven, reservist en beleidsmedewerker bij de NAVO, over de huidige veiligheidssituatie in Europa en de rol van de NAVO daarin. Rein (16) en Merel (14) zijn weer aanwezig om hun vragen aan Markus te stellen.

Iedere aflevering duurt zo'n 20 minuten. In de lessuggesties zijn deze afleveringen opgeknipt in drie delen om het behapbaar te maken voor de leerling. Elk deel heeft zijn eigen opdracht, bestaande uit:

- een introductie (voorkennis activeren) en begrippenlijst (taalsteun)
- luisteren naar het fragment en het gelijktijdig beantwoorden van meerkeuzevragen
- klassikale terugkoppeling van de meerkeuzevragen

Ook bieden we bij elke aflevering extra opdrachten aan voor de verdieping. Het is aan de docent om in te schatten of hier tijd voor is en welke opdracht geschikt is voor de klas.

In de bijlagen vind je bij iedere les:

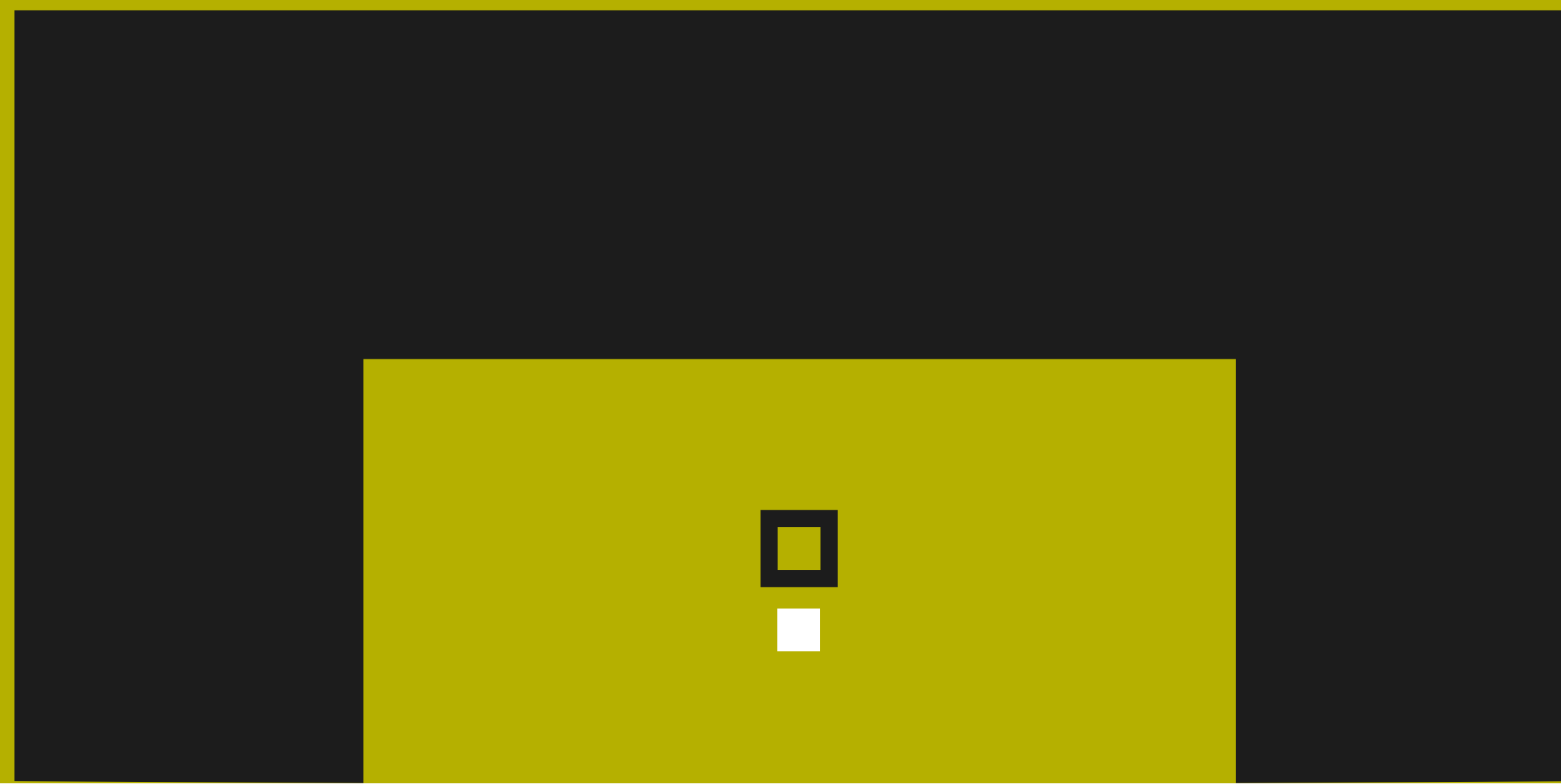
- een begrippenlijst
- de meerkeuzevragen voor de leerlingen (om uit te printen)
- antwoordblad voor docenten

Op de volgende pagina is de gehele eerste aflevering (15:09 min) te beluisteren, maar we raden aan om met de leerlingen de aflevering in de aangegeven drie delen te beluisteren en de bijbehorende opdrachten te maken.

Wat je leert

- Ik weet wat de drie kerntaken van de NAVO zijn
- Ik weet waarom er nu dreiging heerst
- Ik kan onderscheid maken tussen de politieke en militaire macht

1 PODCAST DE NAVO AFL. 2: DE NAVO TEN TIJDE VAN (DREIGENDE) OORLOG

VO bovenbouw

Lesduur - 3 lesonderdelen van 10-15 minuten + extra opdrachten

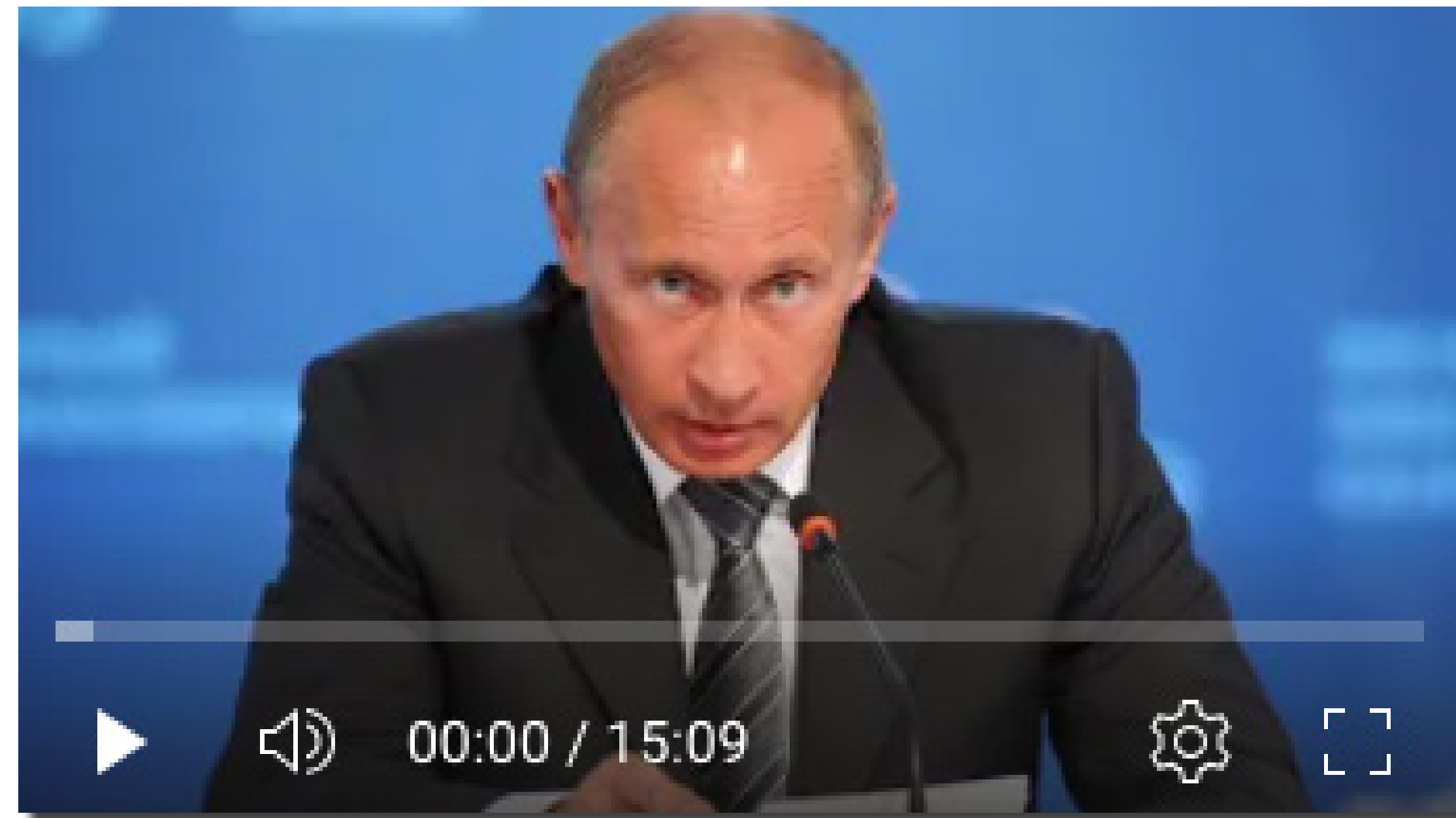

Journalistiek, Nederlands, Maatschappijwetenschappen

Podcast De NAVO, afl. 2: Samen groot, afzonderlijk klein: De NAVO ten tijde van (dreigende) oorlog

PODCAST DE NAVO, AFL. 2: DE NAVO TEN TIJDE VAN (DREIGENDE) OORLOG (15:09 MIN)

[HTTPS://YOUTU.BE/RIVPPHFHVSC](https://youtu.be/RIVPPHFHVSC)

Wat doet de NAVO voor vrede?

Introductie

Voorkennis activeren

Klassikaal

- Ga met de leerlingen het gesprek aan over de huidige veiligheidssituatie. Voelen de leerlingen zich veilig in Nederland als het om oorlog en vrede gaat? Waarom wel of niet?
- Pak de begrippenlijst erbij en bespreek de vaktaalwoorden uit dit eerste deel.

LUISTER HET EERSTE DEEL + MEERKEUZEVRAGEN (4:46 min)

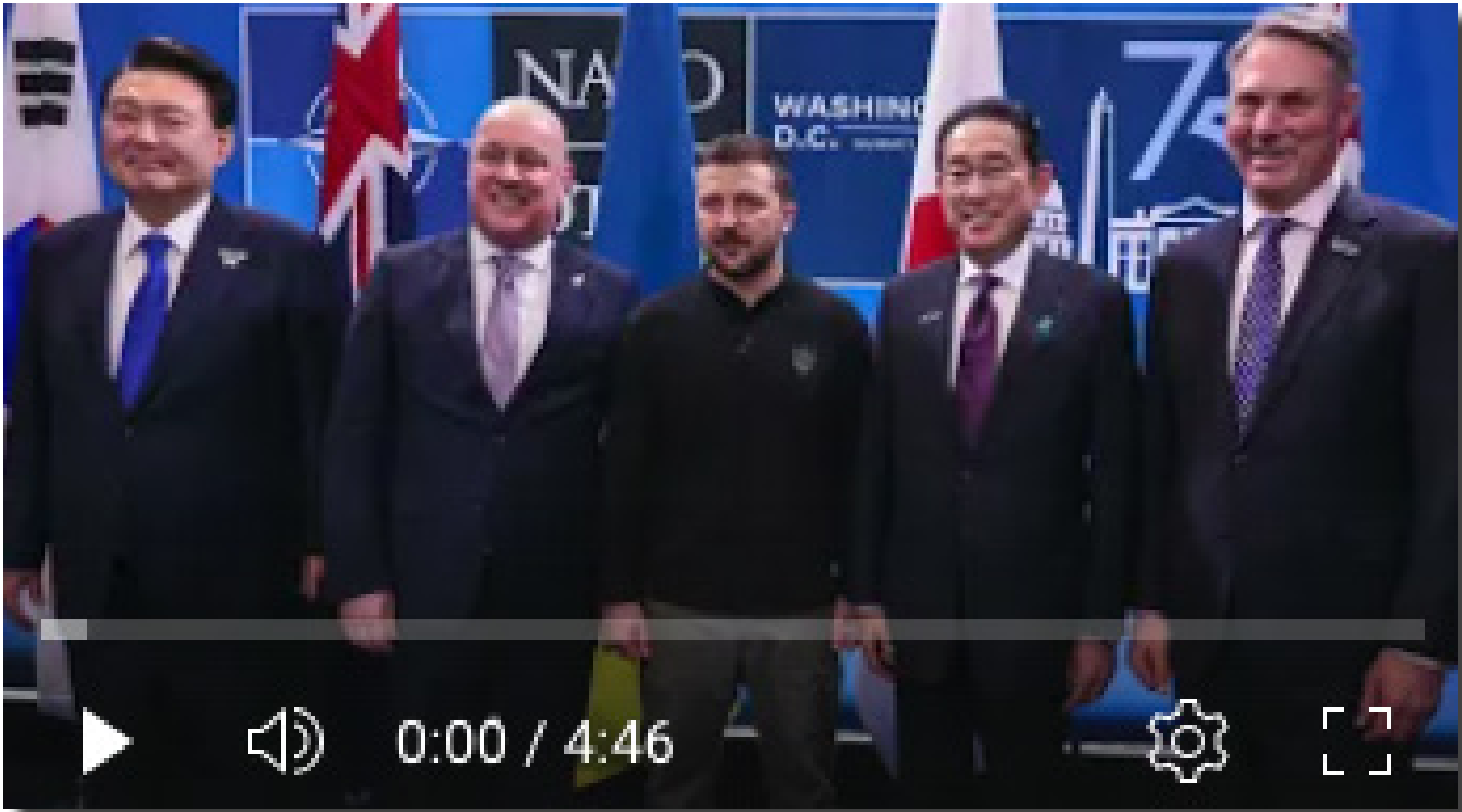
Luister het eerste deel van aflevering 2. Tijdens het luisteren beantwoorden de leerlingen de meerkeuzevragen bij dit eerste deel. Het document met meerkeuzevragen is te vinden in de bijlagen. Deel de vragen voorafgaand aan het luisteren uit.

Podcast de NAVO

Afl. 2 deel 1: Wat doet de NAVO voor vrede?

(video - 4:46 min)

<https://youtu.be/2XNWR7VI8QE>

Klassikaal

- Koppel de antwoorden op de meerkeuzevragen terug

De oorlog in Oekraïne

Introductie

Voorkennis activeren

Klassikaal

- Waarom kan de oorlog in Oekraïne ook een bedreiging voor Nederland zijn? Bespreek dit met de klas.
- Pak de begrippenlijst erbij en bespreek de vaktaalwoorden uit dit tweede deel.

LUISTER HET TWEDE DEEL + MEERKEUZEVRAGEN (6:50 min)

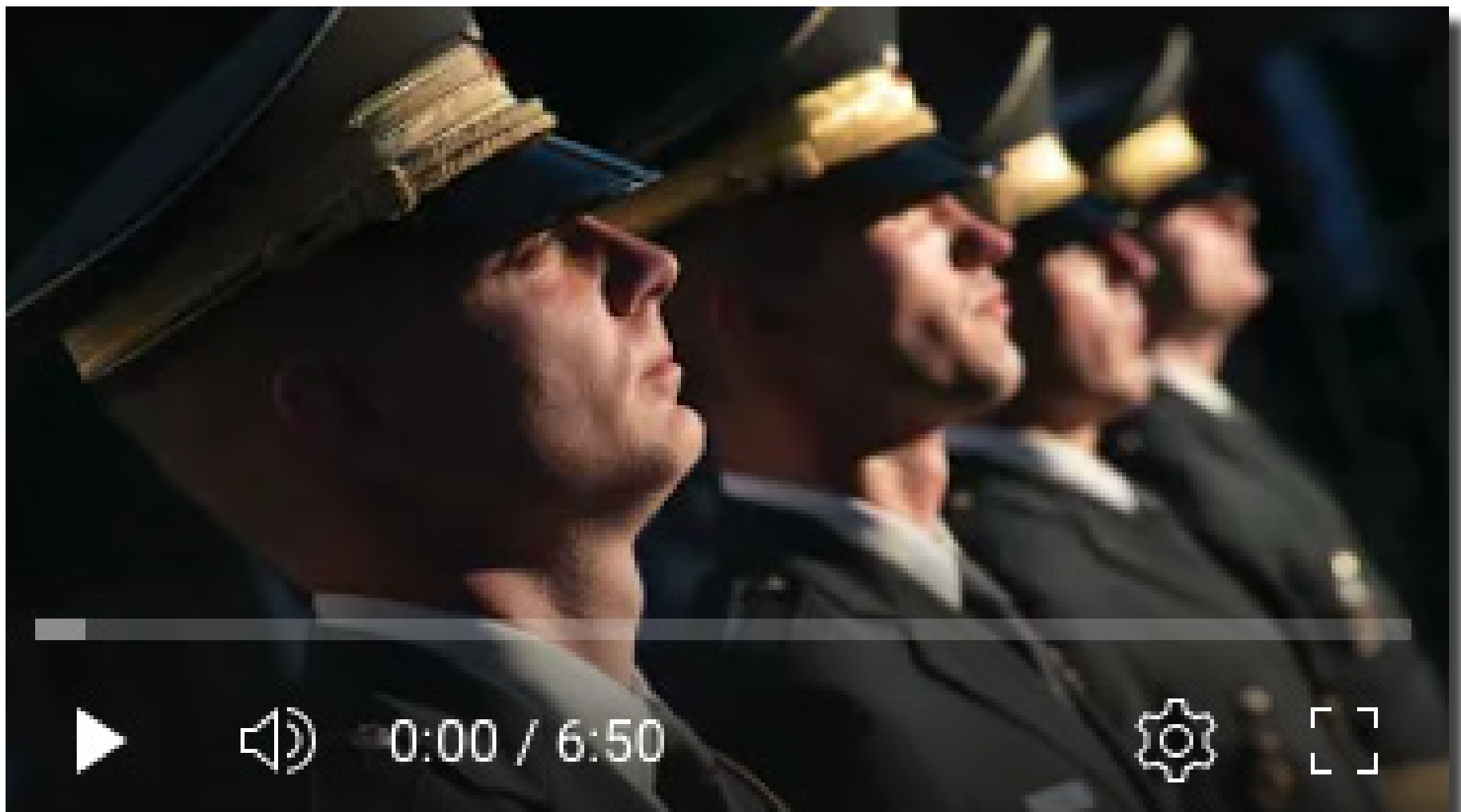
Luister het tweede deel van aflevering 2. Tijdens het luisteren beantwoorden de leerlingen de meerkeuzevragen bij dit tweede deel. Het document met meerkeuzevragen is te vinden in de bijlagen. Deel de vragen voorafgaand aan het luisteren uit.

Podcast de NAVO
Afl. 2, deel 2: De oorlog in Oekraïne
(video - 6:50 min)

Klassikaal

- Koppel de antwoorden op de meerkeuzevragen terug

[HTTPS://YOUTU.BE/8MX3B9R3U7U](https://youtu.be/8MX3B9R3U7U)

Militaire macht versus politieke macht

Introductie

Voorkennis activeren

Klassikaal

- Zou het niet beter zijn als de militaire macht zou beslissen over oorlog en vrede? Zij hebben immers meer ervaring met gewapende conflicten dan politici? Laat de leerlingen met elkaar in discussie gaan.
- Pak de begrippenlijst erbij en bespreek de vaktaalwoorden uit dit derde deel.

LUISTER HET DERDE DEEL + MEERKEUZEVRAGEN (3:37 min)

Luister het derde en laatste deel van aflevering 2. Tijdens het luisteren beantwoorden de leerlingen de meerkeuzevragen bij dit derde deel. Het document met meerkeuzevragen is te vinden in de bijlagen. Deel de vragen voorafgaand aan het luisteren uit.

Podcast de NAVO
Afl. 1, deel 3: Militaire macht versus politieke macht
(video - 3:37 min)

Klassikaal

- Koppel de antwoorden op de meerkeuzevragen terug

[HTTPS://YOUTU.BE/B3L2LGWXYRM](https://youtu.be/B3L2LGWXYRM)

EXTRA OPDRACHT: DE HUIDIGE VEILIGHEIDSSITUATIE

Lestijd: 30-40 min

Groepjes**Werk in een Team van NAVO-Adviseurs**

Jullie zijn NAVO-adviseurs en moeten de NAVO-raad adviseren over een denkbeeldige crisissituatie. In groepjes van 3 à 4 leerlingen kies je of verzin je een situatie waarbij één of meer van de drie kerntaken van de NAVO belangrijk zijn.

Stap 1: Kies of verzin een situatie

Je kunt kiezen uit:

- Een Russische dreiging aan de grens van een NAVO-land.
- Een cyberaanval op meerdere NAVO-lidstaten.
- Een conflict in een niet-NAVO-land dat dreigt over te slaan.
- Een natuurramp waarbij NAVO-landen hulp kunnen bieden.
- Of verzin zelf een realistische situatie.

Stap 2: Analyseer de situatie

Beantwoord met je groepje:

- Wat gebeurt er precies in deze situatie?
- Welke NAVO-lidstaten zijn betrokken?
- Welke van de drie kerntaken van de NAVO zijn hier van toepassing?

Stap 3: Adviseer de NAVO-raad

Maak een kort adviesrapport (max. 1 A4) waarin jullie:

- Uitleggen waarom de NAVO moet ingrijpen.
- Benoemen welke kerntaak of kerntaken van toepassing zijn.
- Voorstellen wat de NAVO concreet moet doen (bijv. troepen sturen, diplomatieke druk, cyberverdediging, samenwerken met andere landen).

Stap 4: Presenteer jullie advies

Elke groep presenteert in 3 minuten zijn advies aan de klas (de klas speelt de NAVO-raad). Na afloop kunnen andere leerlingen vragen stellen.

BIJLAGEN

EXTRA OPDRACHTEN BIJ AFL. 2

EXTRA OPDRACHT: OEKRAÏNE

Lestijd: 10-15 min

Klassikaal

Denkbeeldige lijn: De NAVO doet voldoende om Oekraïne te beschermen.

- Trek een denkbeeldige lijn over de vloer.
- Links gaan de leerlingen staan die vinden dat de NAVO meer dan voldoende doet om Oekraïne te beschermen.
- Rechts gaan de leerlingen staan die vinden dat de NAVO veel te weinig doet om Oekraïne te beschermen.
- Leerlingen die het er een beetje mee eens of oneens zijn, gaan wat meer richting het midden van de lijn staan.
- Vraag een aantal leerlingen waarom ze voor hun plek op de lijn hebben gekozen.
- Leerlingen mogen wisselen van plek als ze van mening veranderen door bijvoorbeeld de argumenten van een medeleerling.

EXTRA OPDRACHT: DIPLOMATIEK EN MILITAIR ADVIES

Lestijd: 10-15 min

Klassikaal

- Maak twee kolommen op het bord. Boven de ene kolom schrijf je 'Diplomatiek advies' en boven de andere 'Militair advies'.
- Welke adviezen zouden de leerlingen aan de NAVO geven als het om de huidige veiligheidssituatie in Europa gaat?
- Bepaal samen in welke kolom het advies thuishoort.

BEGRIPPENLIJST AFL. 2

Deel 1:

Balkan: De Balkan is een schiereiland in Oost-Europa. Op dit schiereiland liggen de Europese landen Albanië, Bosnië en Herzegovina, Bulgarije, Griekenland, Kosovo, Servië, Montenegro, Macedonië, Slovenië en Kroatië. Tussen 1991 en 2001 vonden op de Balkan de Joegoslavische (burger)oorlogen plaats. Joegoslavië viel uiteen in de landen Slovenië, Kroatië, Bosnië en Herzegovina, Servië, Montenegro, Noord-Macedonië en Kosovo.

9/11: Met 9/11 worden de terroristische aanslagen aangeduid die plaatsvonden op 11 september 2001 in de Verenigde Staten. De islamitische terreurbeweging Al Qaida pleegde met drie gekaapte passagiersvliegtuigen binnen een uur tijd drie gecoördineerde aanslagen op doelen in de Verenigde Staten. In totaal kwamen er bijna drieduizend mensen om het leven.

Conventionele oorlog: Een conventionele oorlog is een oorlog waarin gebruik wordt gemaakt van traditionele militaire middelen en strategieën. Heel simpel gezegd: het leger van land A neemt het op het slagveld in een direct gevecht op tegen het leger van land B, zonder gebruik van massavernietigingswapens.

Nucleaire oorlog: Een nucleaire oorlog is een gewapend conflict waarbij gebruik wordt gemaakt van kernwapens.

Coöperatieve veiligheid: Coöperatieve veiligheid verwijst naar een benadering van veiligheid waarin landen samenwerken om gemeenschappelijke bedreigingen aan te gaan en een veiliger wereld te creëren.

Trans-Atlantische regio: Aan beide zijden van de Atlantische Oceaan gelegen.

Deel 2:

Baltische Staten: Estland, Letland en Litouwen

Lebensraum: Lebensraum (Duits voor 'leefruimte') was de gedachte dat het Duitse volk meer ruimte nodig had om te kunnen leven, en daarom het recht had om delen van Oost-Europa te bezetten. In de eerste helft van de 20e eeuw was de gedachte populair in Duitsland, en het werd onder andere door Adolf Hitler en Nazi-Duitsland gebruikt als belangrijke reden om bijvoorbeeld Polen en later de Sovjet-Unie binnen te vallen, waardoor de Tweede Wereldoorlog ontstond.

Propaganda: Propaganda is een vorm van communicatie die gebruikt wordt om de publieke opinie of gedrag te beïnvloeden, vaak door het verspreiden van eenzijdige of misleidende informatie. Het doel van propaganda is om een bepaalde groep mensen te overtuigen van een specifieke visie of standpunt, vaak politiek van aard.

Defensief bondgenootschap: De NAVO is een militair en defensief bondgenootschap. Je zou misschien denken dat het bij de NAVO vooral gaat over militaire acties (militair bondgenootschap). Maar toch gaat daar een heel belangrijke stap aan vooraf. Op de eerste plaats staat de NAVO voor diplomatie (defensief bondgenootschap). Door het gesprek aan te gaan met elkaar en met andere landen, probeert de NAVO conflicten zonder geweld op te lossen.

Buffer: In dit geval een land dat tussen twee rivaliserende en mogelijk vijandelijke grootmachten ligt.

Autoritair regime: Autoritaire regimes zijn staatsvormen waar de macht niet wordt verspreid over het volk, maar wordt geconcentreerd in de handen van een kleine groep mensen of een enkel individu.

De-escaleren: De-escaleren betekent letterlijk 'afbouwen' of 'de spanning verminderen'. Het is een methode om een conflict of een situatie met hoge spanning te kalmeren en te voorkomen dat deze verder oplaait.

Veiligheidsdilemma: Het veiligheidsdilemma is een situatie waarin een land, om zijn eigen veiligheid te vergroten, maatregelen neemt die andere landen als een bedreiging zien en hen dus ook tot het nemen van maatregelen aanzetten. Dit kan leiden tot een wapenwedloop en een verhoging van spanningen, in plaats van een vergroting van de veiligheid.

Wapenwedloop: Bij een wapenwedloop gaan twee of meer landen de competitie met elkaar aan om zoveel mogelijk en zo geavanceerd mogelijke wapens te ontwikkelen.

Deel 3:

Gelegitimeerd: De bevolking heeft de staat of een organisatie het gezag gegeven.

De NAVO bestaat uit:

Noord-Atlantische Raad: De Noord-Atlantische Raad (NAR) is het voornaamste politieke besluitvormingsorgaan van de NAVO. Elke lidstaat heeft een zetel in de NAR. Hij komt minstens eenmaal per week samen of wanneer het nodig is, op verschillende niveaus. Hij wordt voorgezeten door de Secretaris-Generaal die de lidstaten helpt het eens te worden over belangrijke zaken.

Military Council (Militair Comité): Wanneer de uitvoering van politieke beslissingen militaire gevolgen heeft, dan wordt het Militair Comité erbij betrokken. De NAVO heeft slechts een beperkt aantal eigen permanente strijdkrachten. Wanneer de Noord-Atlantische Raad het eens is over een operatie, dragen de leden vrijwillig strijdkrachten bij. Zodra de missie erop zit, keren zij terug naar hun land.

MEERKEUZEVRAGEN AFL. 2

Deel 1

1. Waar vonden de oorlogen in de jaren negentig plaats in Europa?

- A. In de Sovjet-Unie
- B. In Oekraïne
- C. Op Groenland
- D. Op de Balkan

2. Voor wat voor een soort oorlog heerst nu de dreiging?

- A. Burgeroorlog
- B. Koude Oorlog
- C. Burgeroorlog of nucleaire oorlog
- D. Conventionele oorlog of nucleaire oorlog

3. Waarom is de bevolking in Oost-Europa bang?

- A. De bezetting door de Sovjet-Unie is nog niet zo lang geleden
- B. De bezetting door Rusland is nog niet zo lang geleden
- C. De bezetting door Duitsland is nog niet zo lang geleden
- D. Ze zijn bang voor West-Europa

4. Omcirkel de drie kerntaken van de NAVO:

- A. Afschrikking en verdediging
- B. Crisisbeheersing
- C. Oorlogvoering
- D. Coöperatieve veiligheid

5. In welke regio brengt de NAVO veiligheid?

- A. Azië
- B. Antarctica
- C. Trans-Atlantische regio
- D. Trans-Stille regio

Deel 2

1. Wat is het risico als we Oekraïne aan zijn lot overlaten?

- A. Dat andere landen denken: Dit kunnen wij ook!
- B. Dat Rusland denkt: Dit gaan we nog een keer doen! En dan steeds dichterbij NAVO-landen komt.

2. Waarom moeten we oppassen met wat Rusland zelf zegt?

- A. We kunnen het niet verstaan
- B. Het kan propaganda zijn
- C. Het kan ons aan het lachen maken
- D. De waarheid kan pijnlijk zijn

3. Wat voelt als een dreiging voor Rusland, aldus Markus?

- A. Een sterke EU
- B. Een sterke Arabische Liga
- C. Een sterke NAVO
- D. Een sterke VN

4. Waar is een autoritair regime zoals Rusland vooral bang voor?

- A. Dat het eigen volk in opstand komt
- B. Dat het eigen volk niet meer nadenkt
- C. Dat het eigen volk oorlog wil
- D. Dat het eigen volk niet sterk genoeg is

5. Waarom probeert de NAVO te de-escaleren?

- A. Zodat er oorlog ontstaat
- B. Zodat er geen wapenwedloop ontstaat
- C. Zodat ieder land voldoende wapens heeft
- D. Zodat de macht goed verdeeld wordt

Deel 3

1. In welke zin heeft zijn tijd bij het leger Markus vooral beïnvloed?

- A. Hij is zich meer bewust geworden van agressie
- B. Hij is zich meer bewust geworden van angst
- C. Hij is zich meer bewust geworden van het feit dat je voorzichtig moet zijn met de inzet van militairen
- D. Hij is zich meer bewust geworden van het feit dat je voorzichtig moet zijn met diplomatieke inzet

2. Wat moet je uiteindelijk altijd proberen bij een conflict volgens Markus?

- A. De-escaleren
- B. Escaleren
- C. Militaire inzet
- D. Het als land zelf oplossen

3. Onderhandelingen over oorlog en vrede moeten gedaan worden door:

- A. Militairen
- B. Burgers
- C. Politici en diplomaten
- D. Militairen en diplomaten

4. Waarom zijn militairen soms terughoudender om tot een gewapend conflict over te gaan dan politici?

- A. Omdat ze geen zin hebben om te vechten
- B. Omdat ze weten wat de consequenties zijn
- C. Omdat er een tekort aan wapens is
- D. Omdat ze er te weinig voor betaald krijgen

5. De NAVO bestaat uit:

- A. De Noord-Atlantische Raad en een Burger Comité
- B. De Noord-Atlantische Raad en een Diplomatiek Comité
- C. De Noord-Atlantische Raad en een Staatshoofden Comité
- D. De Noord-Atlantische Raad en een Militair Comité

ANTWOORDBLAD DOCENTEN

Antwoorden op de meerkeuzevragen

Meerkeuzevragen deel 1

De antwoorden: 1-D, 2-D, 3-A, 4 A, B en D, 5-C

Meerkeuzevragen deel 2

De antwoorden: 1-B, 2-B, 3-C, 4-A, 5-B

Meerkeuzevragen deel 3

De antwoorden: 1-C, 2-A, 3-C, 4-B, 5-D

Podcast De NAVO, afl. 2: Samen groot, afzonderlijk klein: De NAVO ten tijde van
(dreigende) oorlog
is een uitgave van Nieuws in de klas.
De opdrachten zijn bestemd voor scholieren in het VO.

© Nieuws in de klas, Amsterdam

Uitgave Podcast De NAVO, afl. 2: Samen groot, afzonderlijk klein: De NAVO ten
tijde van (dreigende) oorlog

Samenstelling en redactie: Anne de Vroomen

Het kopiëren van delen ten behoeve van het gebruik door
leerlingen is onbeperkt toegestaan. Het kopiëren van enig
onderdeel ten behoeve van elk ander gebruik is alleen
toegestaan na schriftelijk verkregen toestemming van
de uitgever.

e info@nieuwsindeklas.nl
w www.nieuwsindeklas.nl

Nieuws in de klas

Het educatieplatform van NDP Nieuwsmedia